

Liikenne- ja viestintäministeriö

27.9.2021

ASIA: Hallituksen esitysluonnos laiksi laajakaistarakentamisen tuesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyvä valtioneuvoston asetuseruonnos

LAUSUNTO

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laajakaistarakentamisen lain muuttamisesta ja siihen liittyvästä valtioneuvoston asetuseruonnoksesta.

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettu laki mahdollistaisi laajakaistarakentamisen tukemisen valtion varoista ja EU:n elvytysvaroista. Laajakaistarakentamisen tukeminen mahdollistettaisiin alueille, joilla nopean laajakaistan kaupallista tarjontaa ei ole.

Kansallista rahoitusta tarkoitukseen on varattu 5 milj. euroa vuonna 2021. Laajakaistaverkkojen rakentamista voidaan pitää vahvana elvytystoimenpiteenä. EU:n elpymisvälineestä on haettu Suomen suunnitelman mukaisesti 49,8 miljoonaa euroa laajakaistatukiohjelman täydentämiseen. Elpymisvälineestä haetun rahoituksen on suunniteltu jakautuvan useammalle vuodelle. Valtion vuoden 2022 talousarvioesityksessä tukiohjelmalle esitetään 15 miljoonaa euroa.

Maa- ja metsätalousministeriö nostaa esille, että kansallisen rahoituksen lisäksi EU:n maaseuturahastosta rahoitetaan paikallisia laajakaistainvestointeja eli ns. kyläverkkohankkeita, jotka täydentävät kansallista rahoitusta. Maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä, että kokonaistilanteen hahmottamiseksi ja toimien yhteensovittamiseksi tulisi ottaa huomioon mm. maaseuturahaston laajakaistahankkeiden rahoitus ja toteutus, tulevan suunnittelun ja nykytilan kuvausten osalta.

Ehdotuksella pyritään edistämään EU:n Gigabit society 2025 -tavoitteen toteutumista, johon on sitouduttu hallitusohjelmassa ja liikenne- ja viestintäministeriön digitaalisen infrastruktuurin strategiassa.

Pykäläkohtaisia kommentteja

12§

Pykälän 12 sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että siinä puhuttaisiin käyttäjän asuinpaikasta ja sosioekonomisen vaikuttajan sijaintipaikasta. Käyttäjän asuinpaikalla tarkoitettaisiin kotitalouksien vakinaisia ja vapaa-ajan /kausiasuntoja, kuten aiemminkin. Aiempi pykälämuotoilu mahdollisti myös ns. vapaa-ajan asuntojen ottamisen mukaan tuettuun rakentamiseen. Maa- ja metsätalousministeriö korostaa, että myös kausiasunnot eli kakkosasunnot ovat käyttäjän asuinpaikkoja ja niiden tulee olla jatkossakin kuulua tukikelpoisiin alueisiin.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä vapaa-ajan asuntojen sisällyttämistä tukikelpoisuuteen. Monipaikkaisuus liittyy miljoonien suomalaisten elämään niin kaupungeissa kuin maaseudulla. Yhden kiinteän asuinpaikan sijaan ihmiset viettävät arkea ja vapaa-aikaa useissa eri paikoissa sekä liikuen näiden paikkojen välillä. Monipaikkaisuuteen voi olla monia syitä kuten työssäkäynti tai opiskelu, vapaa-ajan vietto tai etäomaisten hoito. Monipaikkaisuus synnyttää merkittävää vuorovaikutusta eri seutujen ja maakuntien sekä maaseudun, saariston ja kaupunkien välille ja sillä on vaikutuksia mm. työllisyyteen ja alueiden elinvoimaan, palveluiden käyttöön ja tarpeeseen, paikallisyhteisöihin, liikenne- ja viestintäjärjestelmään sekä ympäristöön.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää hyvänä asiana, että sosioekonomisen vaikuttajan määritelmää on avattu. Laajasti digitalisoituneiden yritysten osalta määritelmää kuitenkin olisi täsmennettävä.

Valtioneuvoston asetusluonnokseen maa- ja metsätalousministeriö esittää seuraavia kommentteja:

Harvaan asutut alueet sijaitsevat yleensä kaukana palveluista. Siksi hyvien tietoliikenneyhteyksien ja niiden mahdollistamien digitaalisten palvelujen avulla voitaisiin parantaa palvelujen saatavuutta erityisesti palveluniukassa ympäristössä. Toimivat ja vakaat tietoliikenneyhteydet lisäävät myös turvallisuutta harvaan asutuilla alueilla ja ovat tärkeitä myös huoltovarmuuden näkökulmasta.

Laajakaistahankkeen onnistuminen edellyttää kuntien maksuosuuksien kohtuullistamista. Nykyisellään laki ja sitä koskeva asetus eivät välttämättä mahdollista harvaan asuttujen ja pitkien välimatkojen kuntien osallistumista hankkeisiin. Kunnan maksuosuuden kohtuullistaminen lisäisi kiinnostusta tukea kohtaan ja mahdollistaa laajakaistahankkeiden toteuttamisen myös sellaisten kuntien alueella, jotka eivät taloudellisista syistä voi osallistua hankkeen kuluihin. Maaseuturahaston kautta myönnettävässä elvytysrahoituksessa ei vaadita kuntarahoitusta lainkaan.

Julkisia varoja tulee käyttää tukemaan vain elinkaareltaan pitkäaikaisia ratkaisuja. Tämä tukee myös Euroopan komission ja Suomen tavoitteita siitä, että vuonna 2025 kaikilla kotitalouksilla tulisi olla mahdollisuus käyttää vähintään 100 Mbit/s yhteyksiä, joiden nopeus olisi voitava kasvattaa yhteen gigabittiin sekunnissa. Investoimalla valokuituverkkoihin varmistetaan riittävä nopeus vuosikymmeniksi eteenpäin.

Pykäläkohtaisia kommentteja

Asetuksen 2 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että laajakaistatukilaissa tarkoitettua nopean laajakaistayhteyden vähimmäisnopeutta nostettaisiin. Ehdotetun 1 momentin mukaan laajakaistayhteyden vähimmäisnopeus olisi 300 megabittiä sekunnissa saapuvassa liikenteessä (download) ja 100 megabittiä sekunnissa lähtevässä liikenteessä (upload). Laajakaistayhteyden tulisi siten kyetä vähintään näihin nopeuksiin.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että myös maaseuturahaston rahoitus myönnetään ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesti.

Lisäksi ehdotetaan kumottavaksi 2 §:n 2 momentti, jossa säädetään tavanomaisissa ruuhka-aikaolosuhteissa laajakaistayhteyden toteutuvasta vähimmäisnopeudesta. Uudessa tukiohjelmassa on mahdollista tukea ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesti vain kiinteitä yhteyksiä, eli käytännössä valokuitua. Täten erillistä säännöstä ruuhka-aikojen vähimmäisnopeudesta ei enää tarvittaisi, koska valokuidulla voidaan toteuttaa jo itsessään tasalaatuinen nopea yhteys.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä, että laajakaistaohjelmalla toteutetaan Suomen tavoitetta, eli tavoitteena on digitaalisen infrastruktuurin kehitys vähintään Euroopan unionin laajakaistatavoitteiden mukaisesti.

Uuden laki- ja asetusluonnoksen vaatimuksilla varmistetaan valokuiturakentamisen jatkuminen ja tietoliikenneyhteyksien kehittyminen tulevaisuuden tarpeiden mukaisesti monissa Suomen kunnissa ja varsinkin haja-asutusalueilla 2020 luvulla. Kunnan rahoitusosuutta asetuksessa on kuitenkin kohtuullistettava, jotta kunnat pystyvät sitoutumaan omaan osuuteensa.

Maa- ja metsätalousministeriö tukee näkemystä, että jatkossa kotitaloudet ja yritykset tulevat tarvitsemaan yhä toimintavarmempia, turvallisempia ja nopeampia tietoliikenneyhteyksiä. Toimintavarmojen yhteyksiä vaativat myös etätö ja muu paikkariippumaton työ ja esimerkiksi opiskelun suorittaminen etäopintoina. Nopeiden ja symmetristen yhteyksien tarpeen arvioidaan lisääntyvän tulevaisuudessa, kun näitä ominaisuuksia vaativien palvelujen määrä kasvaa. Tarpeen arvioidaan kasvavan tasaisesti koko maassa.

Helsingissä 27.9.2021

Kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Maaseutuylitarkastaja

Marianne Selkänaho

TIEDOKSI: Maa- ja metsätalousministeriön kirjaamo